

A gyermekvállalás

motiváció és

háttértényezői

Dr. habil. Szabó-Tóth Kinga

Demográfia

big concept

Fiatalok-
értékrend
trendek,
vélekedések

Családteremtés,
gyermekvállalás
és annak háttere

Mi van?

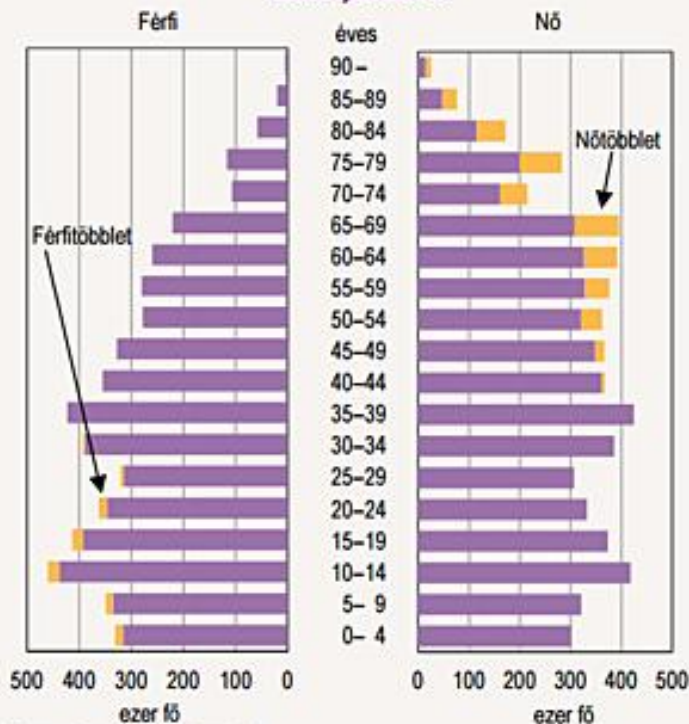
2022. január

Demográfia

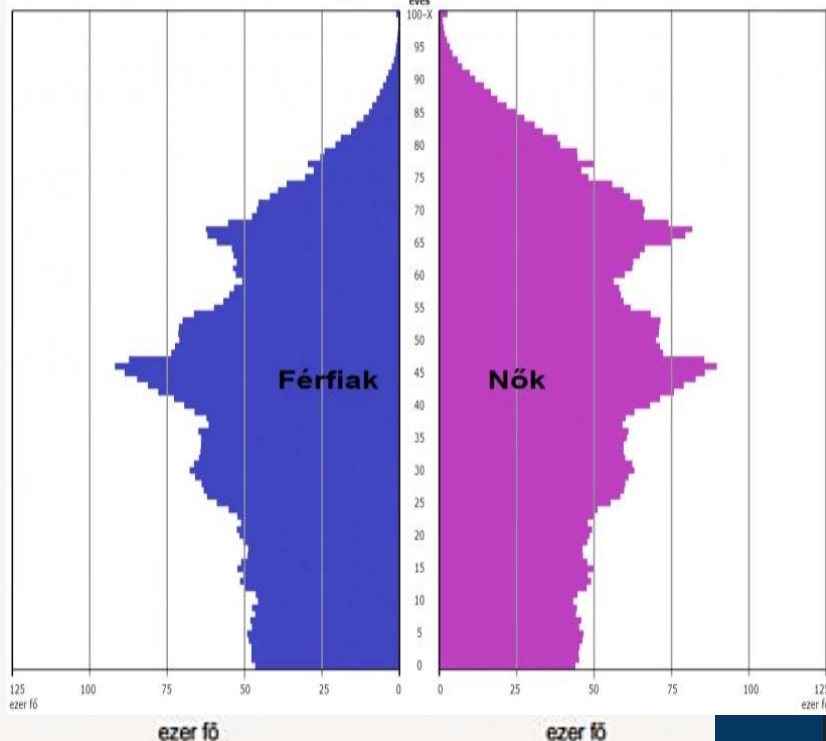
A népesség nem és korcsoport szerint

1990. január 1.

* Előzetes, részben becslést adatok.

Magyarország népességének száma nemek és életkor szerint, január 1.

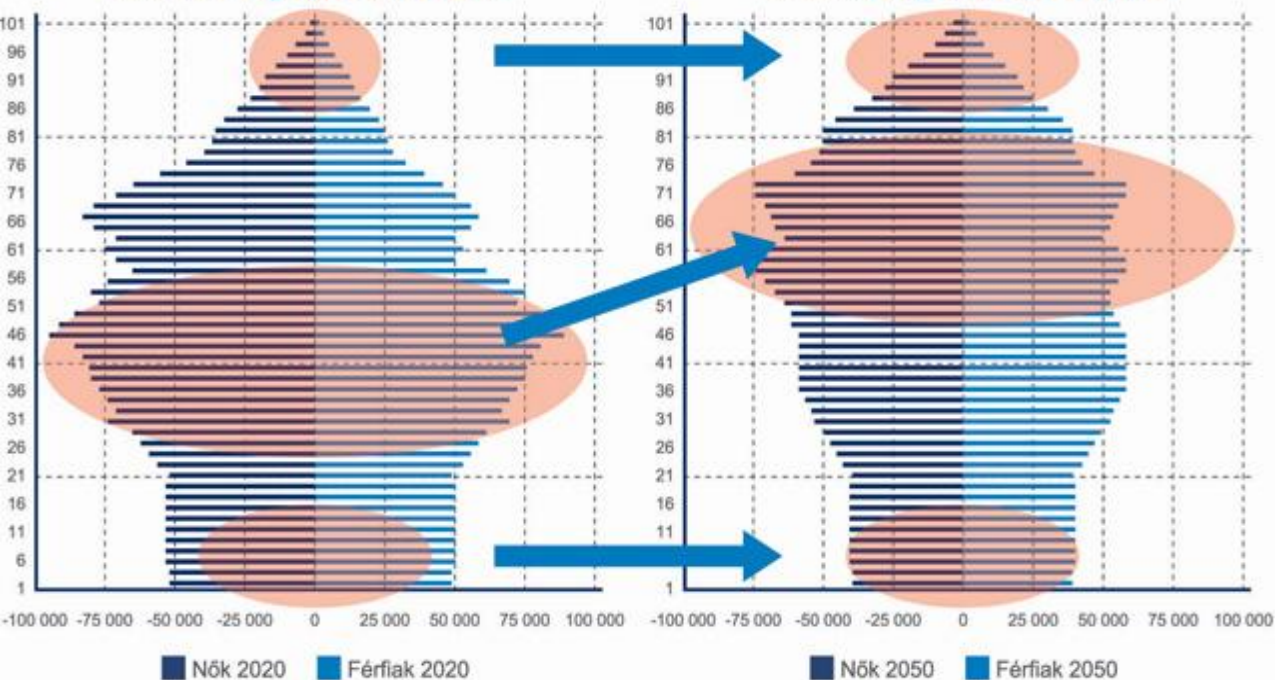

Mi lesz?

Demográfia

Népesség életkor és nemek szerinti várható megoszlása 2020-ban

Népesség életkor és nemek szerinti várható megoszlása 2050-ben

Korfa prognózis 2020-ra és 2050-re, adattorrás: KSH

Ifjúságkutatások

eredmények (2012, 2016, 2020)

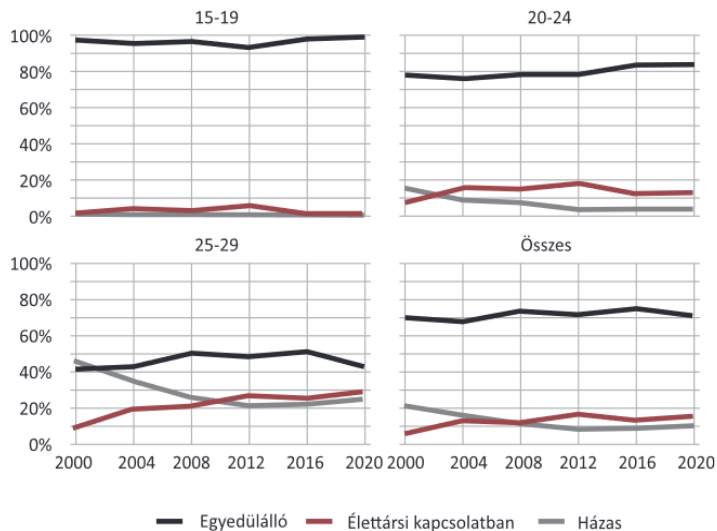
15-29 évesek

Létszámuk: 1970: 2,5 millió

2016: 1,7 millió – a társadalom 17,5%

Az ESS 9. hullámának adatai szerint, a magyar lakosság úgy véli, az ideális kor arra, hogy valakivel elkezdjenek együtt élni a fiatalok házasságon kívül, 23 év. (nagyjából így is van)

(World Values Survey, Ifjúságkutatás, TÁRKI, European Social Survey)

Bognár Adrienn - Erát Dávid: Párkapcsolatok és gyermekvállalás, 2020

Vélemény	Férfiak	Nők	Összes
Biztosan nem	2	1	2
Inkább nem	4	4	4
Inkább igen	12	11	12
Biztosan igen	5	8	6
Nem tudja	77	76	76

1. táblázat: Házasságkötési szándék a nem házas fiatalok körében (%), 2020, forrás: Magyar Ifjúság Kutatás 2020.

Év	Férfiak		Nők	
	Átlag	Medián	Átlag	Medián
2000	22,0	22	20,2	20
2020	22,5	23	22,0	22
ESS 2018, együttélés	22,9	23	23,0	23
ESS 2018, házasságkötés	25,6	25	25,2	25

2. táblázat: Az együttéléssel járó párkapcsolatban élők átlag és medián életkora a kapcsolat kezdetekor³, forrás: Ifjúság 2000 és Magyar Ifjúság Kutatás 2020, illetve European Social Survey 2018.

Bognár Adrienn - Erát Dávid: Párkapcsolatok és gyermekvállalás, 2020

Vélemény	Gyermek nélkül nincs boldog, teljes élet	A teljes családhoz több gyermek kell
Egyáltalán nem ért egyet	6	8
Inkább nem ért egyet	11	13
Bizonytalan	27	31
Inkább egyetért	31	29
Teljes mértékben egyetért	25	20
Mennyire fontos önnek, hogy gyermeke(i) legyen(ek)?		
Egyáltalán nem	6	
Inkább nem	8	
Inkább fontos	43	
Nagyon fontos	43	

3. táblázat: Gyermekvállaláshoz köthető vélemények (%), 2020, forrás: Magyar Ifjúság Kutatás 2020.

értékrend

A gyermekvállalás negatívan / inkább negatívan befolyásolja a...	Férfiak	Nők	Összes
Tanulási lehetőségeket	31	33	32
Anyagi helyzetet	29	26	28
Szabadidőt	27	25	26
Karriert	22	31	27
Szexuális életet	21	15	18
Családi / baráti kapcsolatokat	13	10	11
Boldogságot	8	6	7

Mennyire ért egyet azzal, hogy az embernek döntenie kell a gyermekvállalás és a karrier között

Egyáltalán nem ért egyet	6	4	5
Inkább nem ért egyet	14	13	13
Bizonytalan	38	35	37
Inkább egyetért	28	29	29
Teljes mértékben egyetért	14	18	16

5. táblázat: A gyermekvállalás negatív hatásairól alkotott vélemény (%), 2020, forrás: Magyar Ifjúság Kutatás 2020.

Családi trendek általában

- * A házasság nem idejétmúlt létforma.
- * Kisebbségi nézetté vált „a házasság egy életre szóló kapcsolat” követelménye.
 - Egyértelműen konszenzus alakult ki a házasságkötés előtti együttélés pártfogolásában.
- * A gyermek státusának „legalizálását” nem csak a szülők törvényes kapcsolata biztosíthatja.
- * Egy gyermeknek mindkét szülőjére szüksége van.
- * Egy nőnek joga van egyedül is gyermeket vállalni.
- * Tudatos gyerektelenség megítélése változóban van.
 - Individuális érték-orientációk erősödnek.
 - „2. demográfiai átmenet” jelensége
 - 2010 óta nő a gyermekvállalási kedv
 - Kitolódik az anya életkora első gyerekvállaláskor (30 körül)
 - Összességében azt láthatjuk, hogy a társadalmi percepcióhoz képest a fiatalok „lemaradtak” az élet kulcseményei közül többről is. - szeretnének gyereket, de azok nem születnek meg.

Családteremtés

Az elmúlt években
felerősödő kivándorlás
elsősorban a
gyermekvállalási korban
levő korosztályokat
érinti.

Példa:

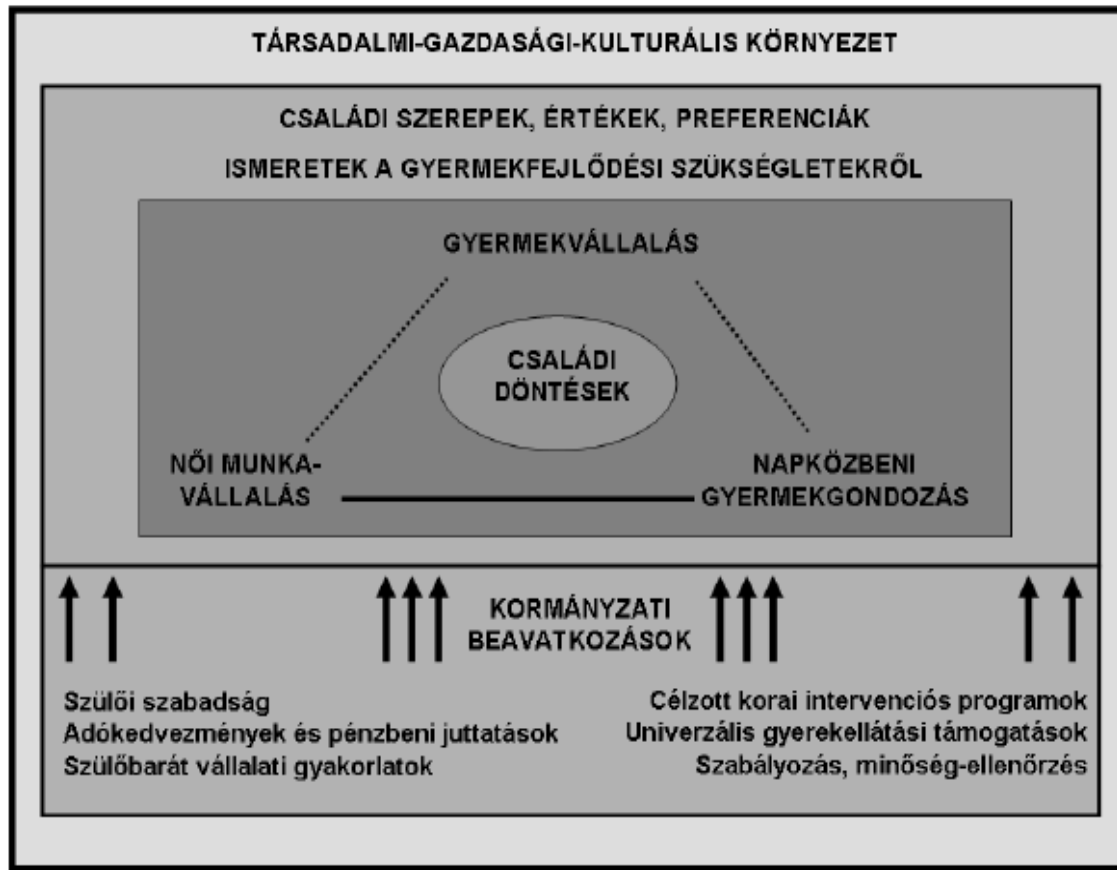
„A 2011. évi népszámlálás eredményei szerint a brit és walesi 1,93-as TTA felbontható a helyben született lakosság 1,84-es és a bevándorlók átlagos 2,21-es termékenységi arányszámára. Angliában és Walesben például a lengyel nők TTA-ja 2,13 volt a lengyelországi 1,3-mal szemben.”

Forrás: Demográfiai Portré, 2015.

Családteremtés

Családalapítás - háttér

Családteremtés

Családpolitika részei

Szülői szabadság

A túlzottan hosszú távolmaradás nem jó munkaerőpiaci szempontból

Szülők (nagyszülő) közötti megosztása

Hossza, ideje

Rugalmasság

Megfelelő számú és színvonalú bölcsődék

Adókedvezmények, pénzbeli juttatások

Megoszlanak a vélemények

Háztartási munkákat helyettesítő szolgáltatásokra nyújtott adókedvezmények jók!

Csak a pénzbeli juttatás nem megfelelő

Szülőbarát vállalati gyakorlatok

Atipikus foglalkoztatási formák bevezetése (Családbarát Munkahely Díj, vagy távmunka pályázat)

Gyermekintézmények

Rugalmas, jó minőségű, elérhető

Egyértelműen ösztönzőleg hat

Államilag biztosított formában

Célzott, korai intervenciós programok

Családteremtés

Összehangolandó területek

A gyermekek
érdeke

A szülők
jogai

Demográfiai
problémák

Munkaerő-
piaci igények

Nemek közötti
esélyegyenlőség

Munka-családi
élet
összeegyeztet-
hetősége

Jó színvonalú,
rugalmas
napközbeni
ellátási
formák

Nemzedékek
közti
szolidaritás

Szegénység,
kirekesztés
elleni
küzdelem

Catherine Hakim preferencia elmélete

Családteremtés

3.1. táblázat: Egyéni preferenciák és válaszkészség a kormányzati intervenciókra

	<i>Családcentrikus</i>	<i>Adaptív</i>	<i>Karrier-központú</i>
<i>Érdeklődése központjában...</i>	az áll, mi könnyíti meg a gyermekvállalást, gyermeknevelést	több dolog is állhat, az aktuális helyzet függvényében	a karrier-lehetőségek optimalizálása áll
<i>Érzékenyen reagál</i>	a családi támogatások változásaira. Csökkenésük esetén jó eséllyel nem valósul meg a teljes tervezett gyermekszám. A népesedéspolitikai ösztönzők könnyen mobilizálható célcsoportja.	a szociálpolitikai, foglalkoztatáspolitikai, esélyegyenlőségi, gazdasági változásokra; az adózás, juttatások, oktatási lehetőségek, munkaidő, gyermekgondozás, nőkkel szembeni általános elvárások és közhangulat, munkajog, rugalmas és atipikus munkavállalási lehetőségek, gazdasági növekedés alakulására.	A gazdasági és politikai lehetőségekre. Alapvetők számára az esélyegyenlőségi politikák.
<i>Nem igazán elérhető</i>	foglalkoztatáspolitikai eszközökkel.		népességpolitikai, családpolitikai eszközökkel.

Forrás: Hakim, 2002, 436. oldalán található táblázat alapján, annak átstrukturálásával és kiegészítésével

Jóléti transzferek

hatásai

Demografok:

A gyermeknevelés költségeit csökkentik, termékenységet növelik

Semlegesek a munkakínálat szempontjából - ha magasak, az nem kedvező

Jövedelemteszthez köthető ellátások:

(GYET)

Termékenységnövelők, de **jóléti csapda**, ha túl magas, nem kedvező

Háztartáson kívüli gyermekgondozás közösségi támogatása:
Termékenység-növelő, munkavállalásra ösztönző - ha alacsony áron van.

Személyi jövedelemadó-rendszeren keresztüli támogatások:
Munkaösztönző és termékenységnövelő is.

Szülési és gyermekgondozási szabadság:

Mindkettőre pozitív hatású.

A close-up photograph of a person's hand, palm up, holding a tangled string of warm white LED lights. The background is a soft, light blue gradient. The lights are small, round, and emit a warm glow, creating a bokeh effect. The hand is positioned in the lower half of the frame, with the fingers slightly curled.

Köszönöm a figyelmet!

szabo.toth.kinga@gmail.com